

MUINTEARAS & EUROFORM

Caomhnú Scileanna Oidhreacht agus Forbairt Thurasóireacht Chultúrtha

• Gráinne Seoighe (ar dheis) agus Cristín Ní Chonchúbhair ag seoladh an taispeántais 'Go mBeirimid Beo Ar An Am Seo Arís'. Tá Gráinne ar dhuine de na hoiliúnaithe ar an gcúrsa Euroform. Tá Cristín ag cuidiú leis an traenáil fístéipe.

Cuireadh tús leis an gclár traenála 'Caomhnú Scileanna Oidhreacht agus Forbairt Thurasóireacht Chultúrtha' faoi scáth Mhuintearais, an Togra Oideachais Gaeltachta í Mí Deireadh Fómhair 1992. Tá an clár airgeadaithe ag Ciste Euroform an Chomhphobail Eorpaigh agus ag Údarás na Gaeltachta.

Tá sé le tuiscint ó teideal an chlár traenála gur ag plé le caomhnú na hOidhreacht agus forbairt na turasóireacht atá an clár. Duine ar bith a bhfuil eolas acu ar obair Mhuintearais ó bunaíodh an eagraíocht sin i dtús na hochtóidí, tá fhios aige go raibh Muintearas í gcónaí saite i gcúrsaí oidhreacht.

Cuireadh tús leis an obair seo i gCeantar na nOileán, áit a bhfuil an togra oideachais lonnaithe. Trí teangmháil le muintir an cheantair agus trí buntáiste a bhaint as scéimeanna traenála cosúil le scéimeanna FÁS, cuireadh le chéile bailiúchán de sheanchas, stair áitiúil, seandoiciméidí, seanghriangrafanna, seanoirnis a bhíodh ag na daoine ag

saothrú a mbeatha. Bíonn sé seo ar fad ar taispeántas ag Muintearas san Samhradh. Léiríonn muintir na háite agus turasóirí an-spéis ann, go háirithe an dream a bhíonn sa mbaile as Meiriceá, Sasana agus áiteacha eile ar laethanta saoire an tSamhraidh. Reachtáileadh comórtais Fios Feasa bunaithe ar sheanchas áitiúil do dhaoine fásta. Reachtáileadh comórtais béaloidis sna scoileanna. Seoladh féilire bunaithe ar oidhreacht na háite chuile bhliain ó 1988. Déanadh suas seanbhalla teampaill ar an tSeanbhaile i mBaile na Cille agus bailíodh an béaloideas a bhaineann leis. Bhíodh daoine i gconáil ag teacht ag cuartú cóipeanna seanghriangraf-

anna agus is iomaí iris agus le deireanaigh fístéip, a tháinig amach a raibh cuid de na griangrafanna seo le feiceáil.

Bheartaigh an Togra Oideachais gur mhaith an rud an cineál oibre seo a bhí ar bun i gCeantar na nOileán a leathnú chuig pobail eile i gConamara agus sin é an úsáid a baineadh as an gCiste Euroform. Tá dáréag oiliúnaí anois ag traenáil as na ceantair a leanas, beirt ó Charna, duine as Cill Chiaráin, duine ó Chorr na Móna, beirt ón gCeathrú Rua, beirt as Ros Muc, duine as Gleann Trasna, Camus, duine as Inis Mór, agus beirt as Ceantar na nOileán. Cúrsa traenála bliana a cuireadh ar fáil agus is gearr go mbeidh sé seo críochnaithe anois.

Le linn an chéad téarma, ó thús Mí Deireadh Fómhair go dtí Mí na Nollag, tugadh réamhchúrsa traenála dóibh seo i láthair traenála Mhuintearais. Tugadh isteach saineolaithe chun labhairt leo faoina réimsí éagsúla den Oidhreacht shaibhir atá le fáil sa nGaeltacht. Bhí na saineolaithe seo roinnte idir lucht acadúil óna hinstiitúidí léinn agus na saineolaithe áitiúla, sin iad na seanchaithe a bhfuil aithne mhaith orthu ina gcuid pobail féin agus a bhfuil fhios go bhfuil riar mhaith eolais coinnithe ina gcloigeann acu faoin saol mar a bhí. Chomh maith leis seo tugadh agus táthar ag tabhairt fós, traenáil i scileanna nua-aimseartha do na hoiliúnaithe ríomhaireacht, ag déanamh fístéipe, eagarthóireacht Ghaeilge, scileanna cumarsáide, forbairt thurasóireacht.

Ón Nollaig seo caite, tá na hoiliúnaithe ag bailiú ábhair ina gcuid ceantair féin agus tá ag éirí go maith leo. Déanann siad freastal rialta ar an láthair traenála agus cuirtear blocanna traenála ar fáil sna

• Cuid den ghrúpa ó chúrsa Euroform Mhuintearais a chaith coicís in Albain. Tá ceathrar acu anseo in éineacht lena gcairde ón taobh thall.

réimsí éagsúla scileanna de réir mar a bhíonn an clár ama leagtha amach.

Is gné thábhachtach de na cláracha atá airgeadaithe ag an gComhphobal Eorpach é ceangal a dhéanamh le tograí nó grúpaí eile i mballstáit an Chomhphobail. Caithfidh an ceangal seo a bheith bunaithe ar thraenáil, malartú eolais nó taithí oibre. Siad na páirtnéirí atá aimsithe go dtí seo faoin gclár traenála Oidhreacht na **Edinburgh Media & Arts Training Trust** in Albain agus **Centre Europeu Del Patrimoni** i mBarcelona na Spáinne. Tá E.M.A.T.T. ag cur traenáil ar fáil i léiriú fístéipe agus leagan amach ábhair. Cuireann an grúpa i mBarcelona traenáil ar fáil do dhaoine agus institiúidí atá sáite i ngnóthaí Oidhreacht agus Turasóireacht.

Chaith seisear de na hoiliúnaithe agus teagascóir coicís ag traenáil in **Edinburgh** í rith na Cásca seo caite. Cuireadh traenáil ar fáil dóibh i leagan amach ábhair ar ríomhaire agus i ndéanamh fístéipe. De thoradh na traenála seo agus an traenáil a bhí déanta acu ag baile roimhe sin, seoladh iris '**Tiachóg**' agus fístéip '**Mórtas Cine**' ag tús an tSamhraidh. Beidh beirt de na teagascóirí ag dul go Barcelona í Mí Deireadh Fómhair le haghaidh tuilleadh oiliúna ins an ngné bainistiú oidhreacht. Bíonn an cúrsa

oidhreacht agus na páirtnéirí Eorpacha í dteangmháil le chéile go rialta ag plé forbairt a gcuid tograí agus malartú tuairimí. Le linn an tSamhraidh reachtáileadh taispeántas oidhreacht speisialta dár dteideal '**Go mBeirimid Beo ar an Am seo Arís**'. Sé Mick Lally an t-aisteoir a sheol an taispeántas. Tá an taispeántas seo bunaithe ar shéasúr na bliana agus na féilte agus na nósanna a bhain leo. Tá sé thar a bheith spéisiúil agus táthar ag tabhairt cuireadh do scoileanna náisiúnta Chonamara a theacht ann le linn an Phléaráca.

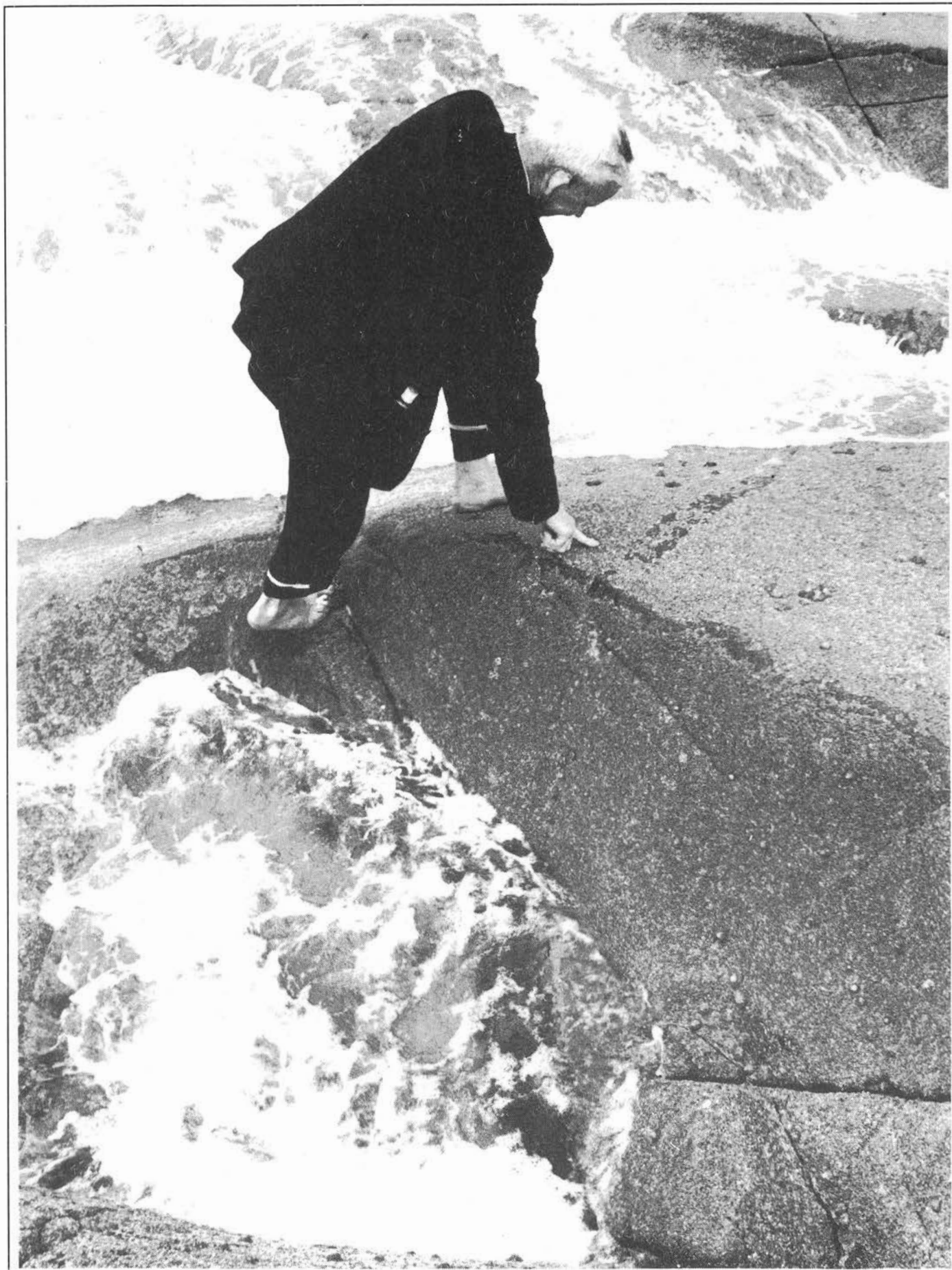
Is breá le **Muintearas** tríd an togra oidhreacht ceangal a bheith acu le chuile aois-ghrúpa. Ag tús an tSamhraidh chomh maith, reachtáileadh cúrsa seoltóireacht ar Ghleoiteoga do dhaoine óga idir 18-25. Ba i gcomhar le **Cumann Huicéirí na Gaillimhe** a déanadh é seo agus d'éirigh thar cionn leis.

Tá súil againn a leithéid a reachtáil arís an bhliain seo chugainn. Tríd an gclár **Euroform** seo táimid i dteangmháil leis na coistí forbartha agus comharchumainn ins na ceantair ar as na hoiliúnaithe, le iad a choinneáil air an eolas faoin gcúrsa agus an cineál oiliúint atá ar fáil do bhaill an phobail. Tá súil faoi dheireadh a dtréimhse traenála go n'aimseoidh na hoiliúnaithe fostaíocht ins na réimsí ina bhfuil siad ag fáil traenáil iontu. Tá tábhacht mhór leis an ngné Oidhreacht sa bhforbairt Thurasóireacht Chúltúrtha i gConamara agus sna Gaeltachtaí eile. Is fearr go mbeidh daoine oilte chuige má tá an fhorbairt chun tarlú.

Níl muid ach ina thús. Tá súil ag Muintearas leanacht lena gcuid oibre i gcaomhnú na hOidhreacht. Ba deis mhaith a bhí ins an gciste Euroform méid áirithe a bhaint amach ach tá go leor le baint amach fós. Tá súil againn buanadas a chur faoin obair seo agus seirbhís a chrúthú don phobal idir muintir na háite agus na turasóirí.

• Máire Uí Dhonnacha, Marie Ní Fhlatharta agus Brídín Ní Dhonnacha ag seoladh an taispeántais '**Go mBeirimid Beo Ar An Am Seo Arís**'

• 'Lá Tobar Cholmcille i Ros an Mhíl'. Tá an ghrianghraf seo le Terry Russell le feiceáil mar chuid den taispeántas Oidhreacht na nOileán – 'Go mBeirimid Beo Ar An Am Seo Arís'.